

2 SAMMANFATTNING

SÄTRA BRUNN

VÅRDPLAN FÖR PARKER OCH UTEMILJÖER

2 Sammanfattning

2.1 Vårdplanens huvudsakliga innehåll

Studien visar att den fysiska miljön, inte minst parkerna, har haft stor betydelse i Sättra Brunns utveckling. Det historiska källmaterialet visar hur man med stor möda har under tre sekler kämpat för att etablera och upprätthålla en funktionell, representativ och vacker parkmiljö. Platser, parker och alléer har tillkommit och utvecklats i nära samspel med de medicinska frågeställningarna och den rekreativa användningen av brunnsområdet. Till följd av sentida ingrepp och bristande skötsel är det dock idag, svårt att uppfatta den betydelse parkerna har haft under årens lopp.

För att bevara brunnsområdets värden för framtiden och levandegöra det kulturarv som Sättra Brunns parker utgör, pekar utredningen på några särskilt värdefulla delar i brunnsens yttre miljö samt ger förslag på hur de kan hanteras.

Alléerna är den äldsta och viktigaste parkstrukturen. De har en tydlig funktion i kurortsbehandlingen och bidrar samtidigt till att markera parkernas historiska utsträckning. Det är viktigt att alléerna bevaras. Det kräver skötsel- och underhållsåtgärder i kombination med vissa återplanteringar. Källorna bör också rustas upp och tydliggöras. De har en gång varit viktiga målpunkter i allésystemet och bidrar till att förklara allépromenadernas funktion. Utredningen föreslår att skyddsområdet utvidgas så att de alléer som idag ligger söder om väg 255 ingår i skyddsområdet.

Utredningen föreslår vidare att parkens östra delar, som vuxit igen den senaste 30 års perioden, åter öppnas. Det kommer att innebära att parkens utsträckning blir tydligare samtidigt som Sättra Brunn annonseras bättre mot väg 255. Detta kan ytterligare förstärkas genom markeringar i vägrummet där vägen skär genom alléerna.

För att förtydliga att brunnsområdets bebyggelse och parker har vuxit fram i relation till den gamla landsvägen föreslås att de gamla infarterna

återigen görs till tydliga entréer till området.

För att kunna uppleva brunnsområdets läge i relation till det omgivande landskapet, närheten till åsen och till jordbrukslandskapet i den flacka dalgången, kan utblickarna mot det omgivande landskapet åter öppnas, bland annat i Flemingalléns förlängning.

För att ytterligare bidra till förståelsen av parkernas betydelse kan deras skilda karaktärer tydliggöras. Tidstypiska drag kan lyftas fram. Till exempel kan Pehrsparkens karaktär som central finpark och umgängesplats tydliggöras. Något av den forna blomsterprakten kan här återskapas genom årlig plantering i kärl.

Utredningen pekar också på några akuta problem som bör åtgärdas:

- Farliga träd bör tas bort. Alla träd bör vårdas så att de hålls i så god kondition som möjligt (se vårdplan och trädvårdsplan).
- Hästkastanjerna på Brunnsgården är idag i mycket dåligt skick. Utredningen pekar på några alternativa lösningar. Ett alternativ är att alla träd tas ned och nya planteras. Ett annat är att de svagaste träden tas ned men att de fyra hörträden bevaras. Ytterligare ett alternativ är att bevara den vitalaste av de gamla kastanjerna i den norra delen och ersätta de övriga med nya hästkastanjer.

2.2 Tabell 1

Sammanfattning över förslag till restaureringsåtgärder samt förslag till prioritering

Område	Prioritet	Område	Prioritet	Område	Prioritet
Centrala platser		c5 Badstupplatsen		Källor	
A Brunnsplatsen		allén norr om platsen	1	1 Trefaldighetskällan	-
dammen	2	allén söder om platsen	3	2 Brudkällan	1
parkeringsplatsen	3	platsen	-	3 Brudgumskällan	1
almarna	1			4 Segerkällan	?
häckarna	1	c6 Sjustjärnan		5 Nya Segerkällan	1
kompletteringsplanteringar	2	platsen	1	6 Olofskällan	1
		träpyramid	2	7 Ögonkällan	-
		D Kryddgården	1		
B Brunnsgården		E Pehrsparken	3		
hästkastanjerna	1				
		F Olofsparken	4		
Alléer		G Engelska parken			
c1 Flemingallén		återskapa struktur/gallring,	2		
rondalen	2	röjning			
parterren	4	Övriga områden			
norra allédelen	1	H Arbetsterapin, Skogsgården	-		
södra allédelen	1	och Nya Badhuset			
		I Söder om Arbetsterapin	-		
c2 Brudallén	1				
c3 Brudgumsallén	2	J Norr om Engelska parken	4		
f1 Olofsallén	3				
c4 Fruntimmersallén	-	K Bergabo och bebyggelsen	-		
		norr om Brunnsgården			

2.3

Kommentar till tabell 1

Tabellen visar de delområden som finns med i vårdplanen samt vilken prioritet de föreslagna vårdåtgärderna har. 1 står för högsta prioritet och 4 för lägsta. Ett streck betyder att ingen restaureringsåtgärd utförs inom området. Med restaureringsåtgärder avses åtgärder av engångskaraktär som exempelvis nyplantering av alléträd.

Alla områden omfattas dock av förslag för skötsel och underhållsåtgärder. Med skötselåtgärder menas åtgärder som utförs en eller flera gånger per år, t.ex. gräsklippning eller slåtter. Med underhållsåtgärder menas åtgärder som sker med större tidsintervall än ett år, t.ex. vissa typer av beskärning av träd.

I de fall restaureringsåtgärder har specificerats under respektive delområde, har prioriteten angivits för de enskilda åtgärderna. Annars gäller prioriteringen hela delområdet. Platser och områden betecknas med stor bokstav. Alléerna samt några mindre platser betecknas med liten bokstav.

